

Kázání Marka Vanči ze 4. května 2014 v Chotěboři a Krucemburku

I. čtení: Lk 8, 4-15

II. čtení: Mk 4, 26-29

Milé sestry a milí bratři,

máme před sebou jedno z míst Markova evangelia, ke kterému bychom se měli opakovaně vracet. Zvláště tehdy, když se nám zdá, že se nám práce ve sboru nedaří, když s hořkostí sledujeme, že život v církvi a následování Ježíše Krista je pro nás i pro druhé najednou až na posledním místě. Učíme se sice s lidskou nestálostí počítat, ale pořád nás zaráží a zraňuje. Když se ale podíváme na ty, kteří se ke Kristu přiznávají i za cenu ztrát a škod, je zřejmé, že růst Božího království v tomto světě není lidským dílem, ale podivuhodnou Boží milostí, jeho dílem, které ovšem ještě ani zdaleka není vidět ve své plnosti.

Podobenství o zasetém semenu samočinně rostoucím a podobenství o rozsévači k sobě nerozdílně patří asi jako rub a líc.

Už v dobách první církve hlodala v nitru věrných otázka, proč tak mnozí od Ježíše a od církve odpadají. Evangelista Jan zachycuje Ježíšova slova: „I vy chcete odejít?“ Ježíš se tak ptá svých nejbližších, Dvanácti, když jej celé davy opustily. Matouš, Marek a Lukáš na tutéž otázku odpovídají podobenstvím o rozsévači.

Jsou čtyři druhy posluchačů, příjemců Božího slova, říká podobenství. Jedni se podobají zrnu zasetému podle cesty, které nebeští ptáci sezobali. Druzí jsou jako zrno spadlé na skalnatou zemi, které sice rychle vzejde, ale slunce je spálí. Ty třetí přirovnává evangelium k zrnu, jež padlo do trní a trní je udusilo. A jen čtvrtá skupina přináší užitek – to je ona dobrá a úrodná půda.

Všichni tři evangelisté také podávají výklad tohoto podobenství. Dábel, pronásledování, zbytečné starosti a pečování, lákadla světa prostě útočí na posluchače evangelia a lidé odpadají od víry. Jen hrstka zůstává Boží pravdě a božím lidu věrná. Evangelium je záležitostí menšiny, to je jasná pravda. Dábel dělá to, co musí - snaží se lidi znervózit, odvést je od Boha, namluvit jim, že Bůh není dobrý a že bez něj to půjde lépe; a my přece dobře rozumíme tomu, co to znamená, že se lidé starají jen o sebe a o svou životní úroveň, dobře rozumíme tomu, co v nás dusí Boží slovo, že to je volání světa, vidíme, že jsou lidé, kteří po čase úplně zapomenou, čemu věřili a jak žili dříve.

S podobenstvím o rozsévači a o slovu, jež na této zemi tolik zkouší, je spojeno podobenství o růstu Božího království tak těsně, jako rub a líc. Působení ďábla je zřejmé a viditelné. Jak však vysvětlit růst Božího slova, růst Božího království, působení Ducha svatého. A to je právě zvláštnost tohoto Markova podobenství, které nemá v evangeliu obdoby. Marek tím přidává otázku i odpověď neméně aktuální: „Jak roste a působí Boží království na této zemi?“

Mnozí Kristovi poslové se setkávali s neúspěchy a byli z toho bezradní. Nevěděli, zda udělali pro evangelium dost a zda to, co udělali, udělali dobře. Naráží na to i Lukášův povzdech, „jsme služebníci neužiteční, nedokonalí“. Tuto otázku si klade každý opravdový křesťan, každý farář odcházející do důchodu, každý odpovědný presbyter a všichni křesťanští rodiče: „udělali jsme vše, co jsme udělat mohli, a udělali jsme to dobře?“ Ať odpovíme jakkoliv, nevyhneme se trpkosti. Dnešní situace jakoby potvrzovala naše rozpaky a nejistotu. Stačí vzít do ruky staré statistiky. A navíc často se uplynulý život lidem jeví jako nevyužitý a prázdný.

Ale nejen staří se ptají, ptají se i ti, co jsou v plné síle, zda práce, kterou pro Pána Boha i pro církve konají, není marností. Zda to vše stojí za námahu. Už bychom konečně chtěli vidět plody, nebo slyšet slova uznání. Chtěli bychom nějak pomoci procesu růstu a zrání, nějak zasáhnout do dění, k němuž dál Pán pokyn a který řídí. Přáli bychom si nahlédnout alespoň trochu do tajemství, jímž je růst a zrání Boží pravdy v lidech. Ale ono to nejde. O tom nerozhoduje rozsévač. Markovo evangelium jasně sděluje – člověk neví! Neví, jak to probíhá a funguje a nemůže ovlivnit růst a dozrávání. I kdyby chtěl a zoufale se snažil, nic na tom nezmění. Může jen čekat a stojí s prázdnými rukama. Může přihlížet, ale nemá to ve své moci, nedisponuje to, nevelí tomu.

To chce Ježíš od rozsévačů. Aby poctivě zaseli a pak se jen dívali. Ale dívali se klidně, bez nervozity, s láskou a nadějí. Aby dokázali starosti přenechat Pánu Bohu. Vždyť člověk neví. A když

neví, pak bude nejlépe, když nebude zasahovat do díla, které zde na zemi dělá Bůh sám. Mohl by je také poškodit. Jde tedy o to, co nejméně Bohu překážet a dělat mu zde na světě co nejmenší ostudu. To je ono posvátné tajemství růstu a zrání, které v dalším verši vykládá podobenství takto: „země sama od sebe plodí nejprve stéblo, potom klas a nakonec zralé obilí v klasu“. V tomto verši je zde užito výrazu „automaté“, výrazu, který je dnes známý všude na světě. Země automaticky přináší užitek. Sama od sebe. Člověk ten proces nemůže ovlivňovat. Totéž platí o prosazování se Božího království.

Bible ovšem nezná nauku o matce zemi, jak ji znali tehdejší pohané, nezná ani dnešní kult přírody, rozšířený po celém světě. Když mluví o zemi, že „plodí sama od sebe“, čili automaticky, pak má na mysli vklad, který do země vložil sám Stvořitel, jak se o tom vydává svědectví na prvních stránkách bible. Je zde Boží řád, Bohem daná energie, která působí mimo vliv lidí. A s Božím královstvím je to podobné, Slovo je zaseto a skrývá v sobě obrovský potenciál a obrovské výsledky. Slovo je nabitó energií Ducha svatého, on plodí, rodí, dává vzrůst, tvoří a proměňuje člověka.

Až teprve v závěru podobenství je opět popisována činnost člověka: „ a když úroda dozraje, hospodář hned pošle srp, protože nastala žeň “. Ovšem i toto se děje se souhlasem a na pokyn Stvořitele. Rozséváč se stává žencem. Co se však děje mezi setbou a sklizní, neví. Ví, co dělá, když rozsévá, ví, co má dělat, když je vybídnut ke sklizni. Dění mezi setím a sklizní je nepostižitelné. Člověk neví a musí se s tím smířit, protože se tu setkává s tajemstvím zrodu, růstu a zrání Božího království, a toto tajemství, stejně jako vůbec tajemství života i smrti, je člověku odepřeno znát. I když je umí popsat a umí je ztvárnit třeba podobenstvím, neví nic víc, než že se cosi děje mezi nebem a zemí, mezi Bohem a člověkem, co není možné vysledovat, ani zastavit či urychlit.

Člověk rozsévá a sklízí. Stojí na začátku a na konci, kam jej staví Pán. Co a jak se to děje mezi tím, to neví a tak může jen důvěřovat Bohu, že to Pán Bůh všechno dobře připraví. Matouš říká, že „ žeň bude veliká “.

Obrat „ pošle srp “ je obrazem soudu. Tajemství Božího soudu patří k věcem, kterým nerozumíme, patří k tajemství Božího království. Mt, Mk a Lk mluví o žni, čili o oddělování koukolu a plevele od pšenice. Evangelista Jan to vykládá, když říká: „ kdo uvěří, bude spasen “. Je ale dobře si všimnout, že všichni evangelisté mluví o tomto Božím soudu se zvláštním klidem.

K tomuto klidu, k opuštění nervozity, k nadějnému výhledu nás zve a volá Markovo podobenství o růstu a zrání Božího království. Je z něho zřejmé, že nemusíme všemu rozumět a všechno vysvětlit. A když nerozumíme a nevíme, nemusí nás to vést k nervozitě, není třeba se bát o Boží dílo, není třeba mít obavy. Ani tehdy, když to moc nejde, když se nedaří a lidi na Boha nedbají. Pán Bůh má svou vládu pevně ve svých mocných a laskavých rukou. Ví dobře, co, jak a kdy má dělat, ví také jak na to. S jeho královstvím to je jako se zasetým semenem v zemi. Prostě to roste, nevíme jak, ale funguje to, roste to a vyrostě. Tak to nechme růst...

Amen